

Kriminalomsorgsdirektoratet
Postboks 694
4302 SANDNES

Saksbehandler, innvalgstelefon
Paal Chr. Breivik,

Sluttrapport fra arbeidsgruppen: «Modulstrukturert voksenopplæring innenfor rammene av opplæring i kriminalomsorgen», Tiltakspunkt 2.11: Plan for oppfølging av Riksrevisjonen undersøkelse av helse-, utdannings- og velferdstilbudet til innsatte i fengsel

Arbeidsgruppen avsluttet i juni 2024 sitt arbeid med en veileder til skole og kriminalomsorgen for hvordan partene best mulig skal kunne arbeide sammen med modulisererte læreplaner (MFY) i yrkesfag til det beste for lærlingen. Veilederen er utarbeidet på bakgrunn av erfaringer med utprøving av modulisererte læreplaner over flere år.

Hva er gjort?

Statsforvalteren i Vestland oppnevnte, i samarbeid med kriminalomsorgen, en arbeidsgruppe høsten 2023. Arbeidsgruppen har bestått av deltakere fra Statsforvalteren i Vestland, utpekte fylkeskommuner med ansvar innen opplæring i kriminalomsorgen og aktuelle deltakere utpekt av Kriminalomsorgsdirektoratet.

Arbeidsgruppens deltakere:

Paal Breivik/Kjetil Stavø Høvig	Statsforvalteren i Vestland (leder av arbeidsgruppen)
Per Olav Haarr	Rogaland fylkeskommune
Michael Lund Thomsen	Viken fylkeskommune/Østfold fylkeskommune (01.01.2024)
Almedina Sistek	Agder fylkeskommune
Helene Grude	Kriminalomsorgen, region sørvest
Birthe Hagenes	Kriminalomsorgen, Ila fengsel og forvaringsanstalt

Første møte i arbeidsgruppen ble avholdt høsten 2023, der gruppen startet med å oppsummere relevante erfaringer fra både hoved- og underforsøket med MFY.

Her er noen hovedpunkter fra de oppsummerte erfaringene fra underforsøket:

- Det er en tilnærmet unison tilbakemelding fra sektor om at modulisert opplæring er en type "skreddersøm" for opplæring innenfor kriminalomsorgen.

- Strukturen og formålet med MFY er godt tilpasset målgruppen, og er en mer overkommelig måte for voksne å oppnå fagbrev.
- Realkompetansevurdering er utfordrende å få iverksatt i den praktiske gjennomføringen av MFY.
- Det er nødvendig å få alle parter tidlig inn i arbeidet rundt hver enkelt deltaker i MFY. Dette sikrer en god gjennomføring i fengsel, men er vel så viktig ved fortsatt arbeid/opplæring etter løslatelse.
- Et utvidet samarbeid med arbeidsdriften er en forutsetning i arbeidet med MFY.
- Det vil være nyttig med et tettere regionalt og nasjonalt samarbeid innen sektor.

De oppsummerte erfaringene med modulstrukturert opplæring (MFY) for voksne både grunnskolenivå og videregående skole nivå (hovedforsøket), og erfaringene fra underforsøket gjennomført innenfor opplæring i kriminalomsorgen, ligger til grunn for arbeidsgruppens videre anbefalinger.

Arbeidsgruppen oppsummerer sitt arbeid med en veileder til skole og kriminalomsorgen for hvordan partene best mulig skal kunne arbeide sammen om moduliserte læreplaner i yrkesfag til det beste for lærlingen.

Bakgrunnen for tiltaket

Fra 1. august 2024 innføres det modulstrukturerte læreplaner for voksne i grunnopplæringen (grunn- og videregående opplæring). Modulstrukturering innebærer å organisere opplæringen i mindre tverrfaglige moduler. Deltakeren kartlegges og innplasseres på modulen som tilsvarer medbrakt kompetanse. Deltakeren kan avslutte opplæringen og få utstedt et kompetansebevis etter gjennomførte moduler. Kompetansebeviset vil gi et grunnlag for videre opplæring og ha betydning når den voksne søker arbeid.

Siden 2017 har det pågått forsøk med modulstrukturert opplæring (MFY) for voksne på både grunnskolenivå og videregående skole nivå. Det har siden 2019 (underforsøket) vært gjennomført et eget forsøk innenfor opplæring i kriminalomsorgen. Hovedforsøket startet med åtte læreplaner i 2017, men ble utvidet til 13 læreplaner i 2019. Underforsøket kom i gang i 2019 med alle 13 forsøksfagene. Det gjelder læreplanene i logistikk, gjenvinning, produksjonsteknikk, renholdoperatør, sal, fiske og fangst, kokk, institusjonskokk, betong, rørlegger, trevare- og bygginnredning, helsefagarbeider og malerfaget.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HKDIR) har sammen med Statsforvalteren i Vestland koordinert underforsøket. Erfaringer herfra tilsier at denne måten å strukturere opplæringen på, kan egne seg svært godt innenfor rammene for opplæring i kriminalomsorgen. En kritisk faktor som er identifisert, er at denne formen for opplæring fordrer et tettere samarbeid enn i dag mellom skole, arbeidsdrift og ordinært arbeidsliv.

Innføringen av modulstrukturerte læreplaner for voksne i yrkesfag bør sees i sammenheng med påpekninger fra Riksrevisjonen når det gjelder arbeidsdriften i kriminalomsorgen. Et av Riksrevisjonens funn er at mange innsatte ikke får opparbeidet relevant kompetanse i arbeidsdriften. Andre funn viser til stor variasjon mellom fengslene når det gjelder innhold og kvalitet i arbeidsdriften, og at forskjellene ikke lar seg forklare med forskjeller i størrelse eller sikkerhetsnivå. Riksrevisjonen konstaterer derfor at hvilket fengsel man gjennomfører straffen i, har stor betydning for om man får tilgang til et tilbud i arbeidsdriften som er relevant for arbeidsmarkedet.

Ny opplæringslov gjeldende fra 1. august 2024 slår fast at reglene for opplæring i bedrift nå også skal gjelde for voksne. For unge innebærer ny opplæringslov blant annet rett på lære plass, eventuelt andre opplæringstilbud som fører fram til fag- eller svenneprøve. Selv om den nye loven gir voksne rett til utdanning og opplæring, inkludert modulbasert videregående opplæring og rett til rådgivning, gir den ikke en eksplisitt rett til lære plass for voksne. Rett til lære plass er fortsatt ikke en garantert rettighet under den nye loven, men fylkeskommunen og opplæringskontorene har viktige roller i å hjelpe voksne lærlinger med å finne lære plasser og gi nødvendig støtte gjennom hele lærlingetiden. Det blir også et krav at når det eksisterer en fagplan med et modulisert forløp, skal denne følges.

Utdanningsdirektoratet vil forløpende godkjenne moduliserte fagplaner (utover de 13 som blir gjeldende fra 1. august 2024).

Veilederen vil sammen med støttemateriell publiseres på www.oppikrim.no. Det er vårt ønske at veilederen bidrar til gode samarbeidsrelasjoner når partene sammen må løse utfordringene med å få lærlinger til å gjennomføre moduliserte læreplaner i yrkesfag.

Statsforvalteren i Vestland vil ellers vise til avtalte møtepunkt med Kriminalomsorgsdirektoratet for hvordan vi sammen kan styrke sektor i det videre arbeidet med moduliserte læreplaner i yrkesfag.

Avslutningsvis vil Statsforvalteren i Vestland takke medlemmene av arbeidsgruppen for svært godt samarbeid.

Med hilsen

Marianne Svege
seksjonsleiar

Paal Chr. Breivik
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Veileder modulstrukturerte læreplaner oppikrim 2024

Kopi til:

Finnmark fylkeskommune	Postboks 701	9815	VADSØ
Troms Fylkeskommune	Postboks 6600 Stakkevollan	9296	TROMSØ
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	BODØ
Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560	7735	STEINKJER
Møre og Romsdal fylkeskommune	Julsundvegen 9	6404	MOLDE
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Telemark Fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Vestfold fylkeskommune			
Innlandet fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftsenteret	2325	HAMAR
Akershus fylkeskommune			
Buskerud fylkeskommune			
Østfold fylkeskommune			
Oslo kommune, utdanningsetaten	Postboks 6127 Etterstad	0602	OSLO